

PHÁT HUY TIỀM NĂNG, LỢI THẾ CỦA TỈNH QUẢNG TRỊ MỚI ĐỂ PHÁT TRIỂN KINH TẾ ĐỐI NGOẠI, HIỆN THỰC HÓA MỤC TIÊU TĂNG TRƯỞNG HAI CON SỐ GIAI ĐOẠN 2026-2030

TRẦN NGỌC LÂN

Giám đốc Sở Ngoại vụ tỉnh Quảng Trị

Tầm vóc mới - vận hội mới

Tỉnh Quảng Trị mới (hợp nhất từ tỉnh Quảng Bình và Quảng Trị) từ tháng 7/2025, đã bước sang một trang mới đầy kỳ vọng. Vùng Bình - Trị năm xưa từng “chia lửa” trong khói lửa chiến tranh, nay tái hợp dưới một mái nhà hành chính chung, tạo nên một thực thể lớn hơn về quy mô và tiềm lực phát triển. Quảng Trị mới có diện tích gần 12.700km² và dân số khoảng 1,87 triệu người, đưa tỉnh vươn lên hàng đầu khu vực Bắc Trung Bộ về quy mô. Trung tâm hành chính đặt tại Đồng Hới, với vị thế như “trái tim” của tỉnh mới, nối liền các vùng miền.

Sự hợp nhất đã mở rộng không gian phát triển, giúp Quảng Trị mới hội tụ đủ các vùng địa lý đặc trưng từ đồi núi, trung du đến đồng bằng duyên hải. Đây là lợi thế lớn để tỉnh quy hoạch lại tổng thể, tích hợp và liên kết vùng một cách hiệu quả. Từ hai địa phương trước đây, Quảng Trị mới kế thừa những giá trị lịch sử, văn hóa và truyền thống cách mạng hào hùng - vùng đất “địa linh nhân kiệt” sinh ra những người con ưu tú như Tổng Bí thư Lê Duẩn và Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Truyền thống yêu nước, anh hùng ấy đang được hun đúc thành khát vọng phát triển mãnh liệt trong thời kỳ mới, khi Đảng bộ, Chính quyền và Nhân dân đồng lòng hướng tới mục tiêu biến Quảng Trị mới thành cực tăng trưởng mới của khu vực Bắc Trung Bộ.

Khu công nghiệp cảng biển Hòn La - động lực phát triển kinh tế phía Bắc tỉnh Quảng Trị

Ảnh tư liệu

Vị trí chiến lược, mở rộng cánh cửa kinh tế đối ngoại

Quảng Trị mới sở hữu vị trí địa lý kinh tế chiến lược bậc nhất cả nước. Tỉnh nằm trên trục Bắc - Nam của Việt Nam, cách thủ đô Hà Nội khoảng 500km về phía Nam và cách thành phố Đà Nẵng 270km về phía Bắc, đồng thời cũng chỉ cách biên giới Lào một quãng ngắn về phía Tây. Nhìn trên bản đồ, Quảng Trị mới như một cửa ngõ “mở ra thế giới” ở miền Trung: phía Tây giáp Lào với đường biên giới dài hơn 400km, phía Đông trải dài gần 200km bờ biển hướng ra Biển Đông.

Trên trục Đông - Tây, tỉnh chính là điểm đầu của Hành lang kinh tế Đông - Tây (EWEC) nối Myanmar, Thái Lan, Lào với Biển Đông. Trước đây, Quảng Trị cũ đã có cửa khẩu quốc tế Lao

Bảo, La Lay sầm uất, thì nay Quảng Trị mới càng tăng thêm lợi thế với cửa khẩu quốc tế Cha Lo kết nối sang tỉnh Khăm Muồn, Lào. Hàng ngày, từng đoàn xe tải nối đuôi nhau qua các cửa khẩu này, chở theo nông sản, khoáng sản, hàng công nghiệp từ Lào, Thái Lan tới các cảng biển Việt Nam và ngược lại. Hoạt động thương mại biên giới sôi động đã và đang trở thành mũi nhọn trong kinh tế đối ngoại của tỉnh. Năm 2024, kim ngạch xuất nhập khẩu qua các cửa khẩu trên địa bàn ước tính vượt 2 tỷ USD, tăng mạnh so với các năm trước. Chỉ riêng cửa khẩu Cha Lo, trong 6 tháng đầu năm 2024 đã đạt hơn 1 tỷ USD giá trị hàng hóa thông quan, một kỷ lục mới nhờ những cải cách thủ tục và nâng cấp hạ tầng biên mậu. Tương tự, tại các cửa khẩu Lao Bảo, La Lay, lượng phương tiện tăng cao đột biến, có ngày tới gần 900 lượt xe tải qua lại, phản ánh sức hút giao thương ngày càng lớn của tuyến đường xuyên Á qua Quảng Trị.

Song hành với cửa ngõ đường bộ, Quảng Trị mới còn hướng ra biển lớn với quyết tâm trở thành trung tâm logistics của khu vực. Tỉnh có cảng biển Hòn La đã hoạt động và đặc biệt là dự án cảng nước sâu Mỹ Thủy đang được đầu tư với quy mô lên đến 10 bến cảng, khả năng tiếp nhận tàu đến 100.000 tấn. Đây là dự án trọng điểm trị giá khoảng 14.000 tỷ đồng, dự kiến hoàn thành giai đoạn 1 vào năm 2026. Khi đi vào hoạt động, cảng Mỹ Thủy sẽ không chỉ phục vụ các khu kinh tế trong tỉnh mà còn đón hàng quá cảnh từ Lào, Đông Bắc Thái Lan, mở ra tuyến đường biển quốc tế mới. Cùng với cảng Hòn La, cảng Mỹ Thủy sẽ tạo thành “cặp cảng” liên hoàn, biến Quảng Trị mới thành đầu mối xuất nhập khẩu hiện đại của miền Trung.

Kết nối hạ tầng đồng bộ đang được tăng tốc xây dựng để tận dụng các lợi thế vị trí. Cao tốc Bắc - Nam phía Đông đoạn qua Quảng Trị đã hoàn thiện, sẽ rút ngắn thời gian vận chuyển Bắc - Nam đi qua tỉnh. Đường sắt thống nhất chạy dọc chiều dài tỉnh cũng sắp được nâng cấp hiện đại hơn. Tỉnh Quảng Trị mới còn kế thừa sân bay

Đồng Hới, với định hướng nâng cấp thành sân bay quốc tế để phục vụ du lịch và giao thương. Bên cạnh đó, tỉnh chú trọng xây dựng các trung tâm logistics, kho bãi hiện đại tại những nút giao thông chiến lược như khu vực gần cửa khẩu và cảng biển nhằm biến lợi thế trung chuyển thành giá trị kinh tế cụ thể. Có thể nói, mạng lưới hạ tầng quy mô lớn từ đường bộ, đường sắt, hàng không đến cảng biển đang tạo điều kiện lý tưởng để Quảng Trị mới phát triển mạnh các ngành dịch vụ logistics, thương mại xuyên biên giới, đưa hàng hóa địa phương vươn xa và thu hút hàng hóa quốc tế trung chuyển qua địa bàn.

Thu hút nguồn lực quốc tế cho công nghiệp và năng lượng

Để hiện thực hóa mục tiêu tăng trưởng cao, tỉnh Quảng Trị mới xác định phải thu hút mạnh mẽ nguồn vốn đầu tư nước ngoài (FDI), nhất là các dự án có tính đột phá. Những năm qua, hai tỉnh Quảng Bình và Quảng Trị cũ đã nỗ lực cải thiện môi trường đầu tư, tạo tiền đề quan trọng để khi hợp nhất, tỉnh mới có thể “cắt cánh”. Chính quyền địa phương xây dựng văn hóa “đồng hành cùng nhà đầu tư”, chủ động xúc tiến hợp tác với các đối tác tiềm năng. Các đoàn công tác của tỉnh đã năng động “đi tìm” nhà đầu tư tại các trung tâm kinh tế lớn trong và ngoài nước từ TP. Hồ Chí Minh, Hà Nội cho đến Lào, Thái Lan, Hàn Quốc. Gần đây, tỉnh Quảng Trị đã tổ chức hội nghị xúc tiến đầu tư tại Hàn Quốc và sự kiện “Meet Thailand” ngay tại Đồng Hới, nhằm quảng bá tiềm năng và cơ hội đến với doanh nghiệp quốc tế.

Nhờ những nỗ lực đó, làn sóng vốn ngoại đã bắt đầu đổ về vùng đất này. Trong năm 2024, tỉnh (trước hợp nhất) đã thu hút được hàng chục dự án đầu tư mới với tổng vốn đăng ký trên 12.000 tỷ đồng. Đặc biệt, một số dự án FDI quy mô lớn đã chọn Quảng Trị làm điểm đến. Tiêu biểu là dự án Trung tâm Điện khí LNG Hải Lăng - liên doanh giữa Tập đoàn T&T (Việt Nam) và các đối tác Hàn Quốc (Hanwha, KOSPO, KOGAS) với số vốn cam kết lên tới

2,3 tỷ USD. Dự án này đang khẩn trương triển khai tại Khu kinh tế Đông Nam Quảng Trị nhằm xây dựng nhà máy điện khí 1.500MW, đưa Quảng Trị trở thành một trong những trung tâm điện khí của cả nước. Cùng với đó, Khu công nghiệp Quảng Trị do liên doanh VSIP (Singapore) - Amata (Thái Lan) - Sumitomo (Nhật Bản) đầu tư trên diện tích 500ha tại huyện Hải Lăng cũ đã hoàn thiện hạ tầng giai đoạn 1. Đây là khu công nghiệp hiện đại theo chuẩn quốc tế, kỳ vọng thu hút các nhà sản xuất lớn đến đặt nhà máy, tạo bước đột phá về công nghiệp chế tạo cho tỉnh.

Tại phía Bắc tỉnh, dòng vốn ngoại cũng đang hướng vào nhiều lĩnh vực tiềm năng. Cụm trang trại điện gió B&T vốn đầu tư nước ngoài đã đi vào hoạt động, cung cấp hàng trăm MW điện sạch. Ngoài ra, các nhà đầu tư từ Thái Lan, Hàn Quốc... cũng quan tâm tới các ngành công nghiệp chế biến, nông nghiệp công nghệ cao và du lịch nghỉ dưỡng ven biển. Tính đến đầu năm 2025, toàn tỉnh Quảng Trị mới có gần 4 tỷ USD vốn FDI đăng ký (khoảng 50 dự án). Con số tuy chưa lớn so với các trung tâm công nghiệp nhưng đã tăng vọt so với chính địa phương này vài năm trước. Đáng chú ý, tỉnh ưu tiên thu hút FDI chọn lọc, tập trung dự án công nghệ cao, thân thiện môi trường nhằm đảm bảo phát triển bền vững và tạo hiệu ứng lan tỏa cho nền kinh tế.

Đặc biệt, Quảng Trị mới đặt mục tiêu trở thành trung tâm năng lượng sạch của miền Trung vào năm 2030. Thiên nhiên ưu đãi cho vùng đất này những “món quà” nắng và gió gần như quanh năm vốn là thách thức cho nông nghiệp nhưng lại là lợi thế vàng để phát triển điện gió, điện mặt trời. Hàng loạt dự án điện gió đã mọc lên trên đỉnh Trường Sơn ở Hướng Hóa cũ hay Quảng Ninh, Lệ Thủy cũ, biến những triền đồi cỏ thành cánh đồng tua bin hiện đại. Tốc độ gió trung bình 6-7m/s, cường độ bức xạ mặt trời cao giúp tỉnh có tiềm năng phát

Cửa khẩu quốc tế Lao Bảo, tỉnh Quảng Trị

Ảnh tư liệu

triển hàng nghìn MW năng lượng tái tạo. Tỉnh đang kiến nghị Trung ương bổ sung thêm 1.500-2.000 MW điện gió trên bờ và khoảng 3.000 MW điện gió ngoài khơi vào quy hoạch điện quốc gia, mở ra dư địa cho các nhà đầu tư chiến lược trong lĩnh vực này. Cùng với điện khí LNG và điện gió - điện mặt trời, cộng thêm Nhà máy Nhiệt điện Quảng Trạch (2x600 MW) sắp vận hành, Quảng Trị mới sẽ trở thành một trung tâm năng lượng tầm cỡ, vừa đảm bảo an ninh năng lượng quốc gia, vừa có thể xuất bán điện sang các nước láng giềng trong tương lai.

Đa dạng hóa du lịch, vươn tầm quốc tế

Song song với công nghiệp và thương mại, Quảng Trị mới đặc biệt coi trọng phát triển du lịch như mũi nhọn kinh tế đối ngoại đầy tiềm năng. Ít nơi nào hội tụ tài nguyên du lịch phong phú, độc đáo như mảnh đất này. Phía Bắc tỉnh có Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng được UNESCO công nhận là Di sản Thiên nhiên thế giới, nổi tiếng với hệ thống hang động kỳ vĩ bậc nhất hành tinh. Hang Sơn Đoòng - kỳ quan trong lòng đất lớn nhất thế giới đã đưa tên tuổi Quảng Trị lên bản đồ du lịch mạo hiểm quốc tế, thu hút nhiều đoàn khách nước ngoài sẵn sàng chi trả hàng nghìn đô la để một lần được khám phá. Cùng với Sơn Đoòng, hệ thống hang động khác như Thiên Đường, Tú Làn... cũng góp phần tạo nên thương hiệu du lịch khám phá độc đáo cho Quảng Trị mới.

Trải dài xuống phía Nam, Quảng Trị lại ghi dấu ấn với du lịch lịch sử và tri ân. Đồi bờ sông Bến Hải - cầu Hiền Lương vẫn sừng sững như chứng nhân một thời đất nước chia cắt; Thành cổ Quảng Trị, địa đạo Vịnh Mốc, nghĩa trang Trường Sơn... mỗi năm đón hàng vạn lượt khách, bao gồm cả cựu binh và thân nhân liệt sĩ từ nước ngoài. Sự xúc động lắng đọng trong lòng du khách khi đặt chân lên mảnh đất “đỏ lửa” năm xưa đã khiến du lịch hoài niệm, tri ân trở thành thế mạnh rất riêng của Quảng Trị. Những giá trị lịch sử và nhân văn đó, nếu được khai thác khéo léo sẽ tạo nên sức hút bền vững, khác biệt cho du lịch địa phương.

Không chỉ có hang động hay di tích, Quảng Trị mới còn sở hữu thiên nhiên biển - rừng đa dạng thích hợp phát triển du lịch nghỉ dưỡng và sinh thái. Dọc bờ biển Quảng Trị có nhiều bãi tắm hoang sơ tuyệt đẹp, tiêu biểu như Nhật Lệ và Cửa Tùng với dải cát trắng mịn ôm lấy làn nước xanh ngọc bích. Đảo Cồn Cỏ giữa trùng khơi và vùng cửa biển Cửa Việt cũng đang được đánh thức tiềm năng du lịch. Bên cạnh biển, các nguồn suối khoáng nóng và những cánh rừng nguyên sinh ở miền Tây là nền tảng để phát triển loại hình nghỉ dưỡng, sinh thái trong tương lai. Sự đa dạng về tài nguyên như vậy cho phép tỉnh xây dựng nhiều sản phẩm du lịch hấp dẫn, giữ chân du khách lâu hơn và thu hút cả những thị trường khó tính.

Để nâng tầm du lịch, Quảng Trị mới đang tập trung quảng bá hình ảnh và kêu gọi đầu tư quốc tế vào lĩnh vực này. Tỉnh đã liên kết với các hãng lữ hành lớn mở những tour liên tuyến kết nối di sản Phong Nha - Huế - Hội An; phối hợp với Lào và Thái Lan phát triển tuyến du lịch xuyên biên giới đặc sắc qua Lao Bảo. Nhiều dự án khu nghỉ dưỡng cao cấp ven biển, sân golf, công viên giải trí tại Đồng Hới, đảo Cồn Cỏ... đang được mời gọi vốn đầu tư nước ngoài. Đặc biệt, tỉnh đặt mục tiêu nâng cấp sân bay Đồng Hới và sớm mở các đường bay quốc tế trực tiếp để đón thêm khách du lịch từ Hàn Quốc, Thái Lan, Nhật Bản - những thị trường đang rất quan tâm đến vùng đất Quảng Trị. Thương hiệu du lịch

Quảng Trị mới được định hình gắn liền với yếu tố “lịch sử - khám phá - độc đáo” hứa hẹn sẽ vươn xa hơn trên bản đồ du lịch khu vực và thế giới.

Khát vọng tăng trưởng hai con số

Với những tiềm năng và lợi thế sẵn có, Quảng Trị mới đang đứng trước vận hội lớn để bứt phá vươn lên. Giai đoạn 2021-2025, tăng trưởng kinh tế (GRDP) bình quân của hai tỉnh cũ chỉ khoảng 7%/năm - mức khá nhưng chưa tương xứng với tiềm năng. Bước sang giai đoạn 2026-2030, tỉnh đặt ra mục tiêu đầy tham vọng: đạt tốc độ tăng trưởng kinh tế hai con số, tức mỗi năm tăng trên 10%. Đây là một thách thức không nhỏ, đòi hỏi nỗ lực vượt bậc của cả hệ thống chính trị và toàn thể người dân. Quyết tâm ấy đã được thể hiện rõ ngay trong năm bản lề 2025, khi Quảng Trị mới phấn đấu đạt mức tăng trưởng 8% (theo chỉ tiêu Chính phủ giao), tạo nền tảng vững chắc để bứt phá ở những năm tiếp theo. Chính quyền tỉnh đã cụ thể hóa mục tiêu này bằng kế hoạch hành động chi tiết, từ việc siết chặt kỷ luật kỷ cương, cải cách thủ tục hành chính đến đẩy nhanh tiến độ các dự án trọng điểm và hỗ trợ tối đa cho doanh nghiệp, nhà đầu tư.

Lãnh đạo Đảng và Chính phủ đã nhiều lần nhấn mạnh, Quảng Trị mới cần phát huy tối đa lợi thế Hành lang Đông - Tây, chủ động hội nhập kinh tế quốc tế và xây dựng mô hình kinh tế mở, hiện đại trên mọi lĩnh vực từ logistics, công nghiệp, du lịch đến năng lượng với chiến lược quy hoạch bài bản và quản trị hiệu quả.

Tương lai đầy hứa hẹn đang dần hiện hữu. Những chuyến hàng xuyên lục địa tấp nập qua cửa khẩu, những tua bin gió quay đều trên đỉnh đồi, những đoàn khách quốc tế rảo bước trên phố phường... tất cả đang dệt nên bức tranh kinh tế đối ngoại đầy sắc màu trên mảnh đất này. Niềm tin và sự đồng lòng của hơn 1,8 triệu người dân, cộng hưởng với sự ủng hộ mạnh mẽ từ Trung ương và bạn bè quốc tế sẽ là động lực to lớn giúp Quảng Trị mới biến khát vọng thành hiện thực. Hành trình chinh phục mục tiêu tăng trưởng hai con số đã bắt đầu vì một Quảng Trị phồn vinh, góp phần vào sự phát triển thịnh vượng của đất nước ■